

„Istarska Rijec“

Izdati svakog četvrtka uveče. Svakog drugog četvrtka donala licencijalni prilog „Mladi Istarski“. Pretplata za luzemstvo iznosa 15 — lira na godinu, a za inozemstvo 25 — lira. Uredništvo i uprava lista: Trst (Trieste), Via S. Francesco d'Assisi 20/1. Telefon: 11-57

ISTARSKA RIJEČ

Tjednik za nauku, gospodarstvo i politiku istarskog naroda.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokrvari“. — Narodna poslovice.

Oglasi stoje 4 lira

za svaki centimetar vidne površine jednog stupca. Za vrjedniju vrtnicu daje se znatno popust prema pogodbi. Plakati se štampaju u Trstu. Decret se štampa uredništvu, a svaka uprava. Neobavljena se plaća ne primaju, a nakupila se na vrhu ni u kojem slučaju.

Naši mladi

Svakome čestitome ocu i svakoj plemenitoj majci najveća je i najprečista brigada: misao oko budućnosti njihove djece.

Tako je bilo u sva vremena, ali ta brigada nije nikada bila tako važna, a i tako teška, kao u ovo današnje doba. Sta više: ta brigada nije i nigdje bila tako važna i tako teška kao što je to u ovim našim krajevima.

To je lako razumljivo. Mlad čovjek, naše gore list, ne može više u ovoj zemlji da dobije ma ni koje bolje mjesta. Njemu su zatvorena sva bolja mjesta: on ne može da bude ovdje ni učitelj ni činovnik, a i kod raznih drugih zvanja, ma čiče če često na nemale zapreke i poteškoće.

A živjeti treba. Živjeti čestito i pošteno, onako, kako to nama Jugoslovenima zapovijeda naša prastara narodna čast. Naš narod nije nikada bio lupež. O njemu nije niko na svijetu kazao, da je stara varalica ili što takovo. Pošten je bio naš narod od pamtivijeka, i pošten hoće i da ostane. Ako se i među njime nadje po gdjejkoja hrdja, to je otuda, što se ta hrdja miješala s tudjim hrdjama, pa je i sama postala takova.

Naši oci ostavili su nama u zapis svoje zlatno poštenje. Ostavili su nam ujedno i dužnost, da to poštenje ucičepijemo u srca i duše naših mladih. Teška je to dužnost, jer su napasti, što nas odasvuda salijecju, upravo strašne, tako da nije treba i jedno i drugo: treba naći mogućnosti življenja, ali da kod toga i poštenje ostane kao kristal čisto.

Kako već napomenusmo na roditelje pada danas silna odgovornost. U prvom redu moraju nastojati, da im djeca ostanu vjerna majčinome mlijeku. I u tome kao i u svacem drugom nastoji su velike i strašne. Ništa zato: treba imati snage, da im se opremo. Svaki naš čovjek, koji osjeća u sebi dostojanstvo čovjeka, ima od Boga i od prirode dano pravo da kaže: — Moje dijete — moja je krv, krv slavenska — i ta mora da ostane slavenska, pa puklo kud puklo. I još će reći: Moje dijete listak je s jugoslovenskog stabla, i ono će takovo i ostati.

Moj se je sin rodio Jugosloven — Jugosloven će i umrijeti.

Moja se je kći rodila Jugoslovenka — Jugoslovenka će i ostati. Inače neka budu prokleti i u grobu! Druga je dužnost naših otaca i majki, da svojoj djeci nauče čitati i pisati srpsko-hrvatski. Ako ne umiju sami, neka zamole koga, da im pomogne. Ima u nas u Istri ljudi, koji znaju u našem jeziku i čitati i pisati. Sedeset godina su naši vrijedni učitelji radili, da nas tome nauče...

Treća i u sadašnjim prilikama vrlo teška dužnost naših roditelja jeste ta, da svojoj djeci za vremena nadju prilikom zvanje, zanat kakvi, po kome će oni moći kasnije da sami sebe opasu svojom snagom.

Većina naših mladih privezat će se za rodnu zemlju, i na polju ili kod ovaca ili u vinogradu tražiti način, kako će se što bolje pripraviti za tešku životnu borbu, koja ih čeka. I tu treba novu nauku i nove vještine, jer se današnja napreduje žurno na svim granama ljudskog umjeća, tako da je i tu donekle opravdana ona naša: ne pletu kotlac kao i otac. Trebat će dakle našega najmladega seljačica upućivati da uči, uči i uči.

Neko će i u zanat. Što bude više taškilo, tim bolje. Pri tom neka i roditelji i djeca upamte ovo: Bilo je vrijeme, kad se mislilo, da ima zanata viših i nižih, casnih i nečasnih. Današnja je doba pokazala, da su oni, koji su tako mislili, imali sasvim krivo. Svi su zanati jednako casni, ako su casni i čestiti oni, koji ih vrše. Mehaničar, koji misli, da je viši od postolara — krivo čini. A krivo čini i postolar, koji misli, da je manji i niži od drugih zanatlija. Glavno je, da se ne kasni, već čim djevojčica dospje do izvjesnih godina, odmah da se posao. Tu treba nad njime

Starom stazom - novom snagom!

Na razmišljanje onima, kojih se tiče

Istarski Jugosloveni preživjeli su dosta teških momenata. Nikada nisu imali jednog svetlog dana. Gospoda su ih uvijek smatrali robovima. Osim toga su ih držali u tmirni neznanja, samo da im lakše zapovijedaju. U Istri je oduvijek carevala nepravda. Seljak je morao da štiti i plaća danak u krvi i novcu. Svaki njegov otpor bio je nagradjen okovima i dugogodišnjom robijom. Vječito zapomaganje nevine raje ko značno je doprilo i do samog neba. Providnost božja dala je Istri čovjeka, koji je stao na put tiraniji i svim gulkožama. Svima je doviknuo: dosta! Taj sveti čovjek bio je naš neumrlji biskup dr. Juraj Dohrila.

Pokojni Dohrila bio je plemenit čovjek, sin ove kršne Istre. Tirane je mrzio, a svoj narod branio. Nije bio sluga ni Beča ni Rima. Njemu je bilo glavno, da svoj vlastiti narod nacionalno osvjesti, kulturno izobraziti i ekonomski podigne. Tom cilju je posvetio sve svoje sile. Za vlastiti narod je živio i umirao.

Njegov rad bio je upravo blagoslovljen. U toku nekoliko godina uzgojio i okupio je oko sebe lijepu četicu narodnih radenika. Svi su ti narodni radenici radili u duhu svojega Velikog Učitelja. Bilo je među njima advokata i profesora, svećenika i učitelja, ali nikada nije došlo do svadje, jer nisu poznavali tudnjinskog tutorstva, lične ambicije i mržnje. Tada je svima lebdila pred očima samo opća, narodna korist.

Blagodareći njihovom složnom, požrtvovnom i nesebičnom radu, Istra se u dvadesetak godina posvema preporodila: narod se je nacionalno osvjestio, a ropstvo je ujedared počelo da jenjava. Vlada je uyidjela, da jugoslovenski narod u Istri nije obično krdo, kojim može svak da radi štogod hoće, pa je počela drukčije s njime da postupa. Malo po malo stao se uvježavati i naš glas, otvarati škole, namještavati po uređima naše činovnike itd. itd.

Naši su narodni protivnici odmah uyidjeli, da narodni preporod u Istri za njih znači posvemašnju propast, pa su pod svaku cijenu htjeli razbiti naše složne narodne redove. Služili su se svim sredstava, ali nijedno im nije ništa pomoglo. Konačno su — počeli izmatinskog izroda Krstića — misleći, davati „Pravu Našu Slogu“, misleći, da će tim listom zavaditi naš narod i da će im odvratiti ga od svojih vjeda. Ali naš narod nije htio da im ide na lijepak, nego još odvaznije išao onim putem, koji su mu zacrtali njegovi požrtvovni prvaci. Zbog toga je morala i ona njihova novina da propadne.

Medjutim dok se je naš narod u Istri borio za svoja nacionalna prava, dotle su Slovenci u Gorici i Kranjskoj vodili među sobom žestoki kulturni boj, koji im nije donio baš najboljih plodova. Zatim su odlučili, da taj boj prošire i na Istru. Prvi se dao na posao pokojni biskup Mahnič i još jedan slovenački svećenik. Ali unatoč svih nastojanja klerikalni pokret u Istri nije mogao da zahvati jači korijen. Naš divni narod bio je još onda uvjeren, da je svako cijelje, koje vodi naš narodni poslanik g. dr. Josip Wilfan. To ne mogu da zapriječie ni najbesniji napadaji klerikalne štampe. „Tempo e galantomo!“

Konačno su i sami klerikalci uyidjeli, da im narod okreće ledja i da je sit njihovih laži, pa su izmislili drugu taktiku. Počeli su naime zagovarati ideju, da osnuje Narodno vijeće za sve Slavene u Italiji. Po njihovom mišljenju, Narodno vijeće imalo bi zadatacu da se zajednički raspravlja o svim narodnim pitanjem.

Da li je moguće osnovati Narodno vijeće za sve Slavene u Italiji? — Nije. Razloga ima više. Za danas ćemo spomenuti samo jednog. — U Narodno vijeće morali bi biti zastupani — po njihovom mišljenju — svi Slaveni u Italiji. Dakle, po logičnom zaključku, tu bi morali biti zastupani slavenski nacionalisti, slavenski klerikalci, slavenski komunisti, slavenski socijalisti i slavenski fašisti. Sve te grupe imaju posebne i različite programe. Uslijed toga bi uvijek došlo u Narodnom vijeću do konfliktata, jer bi svaka grupa zastupala naročitu tendenciju i dolazila na dan sa posebnim zahtjevima. Sloge ne bi bilo. A, što je glavno, ni duh narodan. U kratko: pravi balast. Zato mi energično

promjenio geografsku kartu Evrope. Naše pokrajine, Istra, Trst i Goricki, bile su dodijeljene kraljevini Italiji. Hrvati i Slovenci su se najedamput našli u novom položaju, pa su godine 1919. stranke ujedinite u političkom društvu „Edinost“ i stvorile sebi zajednički program.

Naš narod se je našao u teškom položaju. Najedamput su se počeli proganjati njegovi najbolji sinovi, tjerati učitelji, svećenici i drugi činovnici, zabranjivati jezik u uređima; oduzimati škole itd. itd. Istra je to najviše osjetila. Sve je to bilo udešeno u cilju, da se asimilira naš narod.

Svak je očekivao, da će naš narod u ovoj teškoj kušnji biti pošteđen od predratnih trzavica. Ali goricki klerikalci nisu. Oni su u najgorem momentu, kad su najveći udarci padali po našem narodu, učinili raskol u jedinstvenoj političkoj organizaciji i stali da šuruju sa italijanskim klerikalcima. Neupućeni su svijet varali, navodno da opsjene prostotu, da su to učinili iz vjerskih razloga, što apsolutno ne odgovara istini. Oni su to crno djelo učinili samo zato, da se priljube novim gospodarima i da se lično okoriste! Da je to tražilo „ljudstvo“, to je bajka.

Kasnije su pomoću par usijanih glava uyineli taj spor i u našu Istru.

Od tada neprestano blate naše najbolje ljude po svojim novinama i sire otroj među narodom. Služe se svakoj sredstvima, dozvoljenim i nedozvoljenim. U svojoj crnoj raboti nemaju ni malo poštenja. Laž im je glavno oruđe, kojim operiraju. Ulagivaju se i samim protivnicima našega naroda. A svoje nepošteno i protunarodno djelo pokrивaju sa plaštem vjere, samo da lakše zavaraju našu jednu sirotinju!

Ali naš narod u Istri je odmah opazio njihovu golotinju. Uyidilo je naš čestiti narod, da tu nisu po srijedi katolička načela, koje on duboko nosi u svojoj duši, već lične koristi pojedinih usijanih glava i njihove političke špekulacije, pa nije htio da ih slijedi. Kao što ih nisu htjeli da slijede istarski Jugosloveni, tako nije ni njegova malobrojna inteligencija: naše narodno učiteljstvo i svećenstvo, koje je osijedilo u borbi za dobrobit našega naroda. I tako cijeli naš narod u Istri — osim malene iznimke — slijedi svoju „Istarsku Rijec“ i svoje narodne prvake, koji idu stopama njegovih preporoditelja i dobroćinitelja.

U posljednje vrijeme opažaju se isti znaci i u Goricko. I tamo je narod uyidilo, da je prevaren, pa se opet vraća svojoj jedinstvenoj političkoj organizaciji, koju vodi naš narodni poslanik g. dr. Josip Wilfan. To ne mogu da zapriječie ni najbesniji napadaji klerikalne štampe. „Tempo e galantomo!“

Konačno su i sami klerikalci uyidjeli, da im narod okreće ledja i da je sit njihovih laži, pa su izmislili drugu taktiku. Počeli su naime zagovarati ideju, da osnuje Narodno vijeće za sve Slavene u Italiji. Po njihovom mišljenju, Narodno vijeće imalo bi zadatacu da se zajednički raspravlja o svim narodnim pitanjem.

otklanjanju osnutak takvoga Narodnoga vijeća.

Ako gospoda strujari ne misle osnivati jednu zajedničku organizaciju sa ostalim grupama, koje ne spadaju k nama, i ako im je zbilja stalo do naših nacionalnih koristi, onda neka se mane strančarstva, otresu tudjeg upliva i definitivno zabace oružje. Neka ne zaborave, da svojom dosadašnjom borbom i napadajima samo štete našoj nacionalnoj stvari i otežavaju našu narodnu egzistenciju.

Braćo! Nemojte biti grobari vlastitog naroda! Naš spas ne leži u Narodnom vijeću, već u poštenom i nesebičnom radu. Takav rad je moguć samo u jednoj jedinstvenoj organizaciji. Zato krenite na pravi put!

Jedan korak natrag

Prošlog četvrtka imala je Liga Naroda svoju završnu sjednicu, na kojoj su predstavnici pojedinih država izrazili žaljenje zbog toga, što se nije postigao sporazum i što Njemačka — suprotno očekivanju — nije primijenila u Ligu. Nakon raznih govora bio je usvojen predlog Francuza Brianda, da se prijem Njemačke u Ligu Naroda odloži za septembar. Zatim je predsjedatelj De Costa kratkim govorom zaključio sjednicu ovog vanrednog zasjedanja.

I tako se konferenca u Zenevi razila — neobavljena posla! Ova kobna vijest teško se je dojmila cijelog svijeta zbog teških posljedica, koje bi mogla da imadne ne samo u Ligi Naroda, već i u izravnim odnosima među državama. I čudnovato je, da se ova katastrofa u Ligi Naroda dešava upravo u času, kad su je najveće nade pratile i kad je izgledalo, da se je znatno približilo svojim ciljevima. Glavna točka ovog nesretnog izvanrednog zasjedanja bila je primitak Njemačke u Ligu Naroda, a s time i učvršćenje njegovo i konačno priključenje Njemačke politici ostale Evrope. Za to je razočaranje tim već nakon neuspjeha. Ne samo što Njemačka nije primljena u Ligu Naroda, već sukob što ga je izazvala u Zenevi, pogoršao je njezine odnose prema saveznicima, stavivši na kocku već postignute uspjehe u Londonu i Lokarnu. Najgore pak od svega jeste pomećenje harmonije i sloge među državama u Zenevi, koje su istupile u grupama sa specifičnom nacionalnim zahtjevima, skoro bez ikakova obzira na politiku i ciljeve Lige Naroda. Skupština zastupnika mirna i bratstva među narodima, počela je da se pretvara u babilonsku kulu, pa je valjda učinjeno najbolje, što su se primitak Njemačke i s timo sklopljeni sukobi odgodili za jesen, prije nego li se sve kompromitiraju.

Ipak, dok su predstavnici većine država, a naročito Briand i Chamberlain, pokazali mnogo gipivosti i koncilijantnosti, u nastojanju da približe i izgleda suprotnosti, dotle su njemački delegati ostali nepopustljivi i tvrdokorni do skrajnosti, unijevši u mirnu atmosferu zenevskih vijećanja duh neprijateljnosti i nepopustljivosti. Na njima je krivica što nije mogla da prodre nijedna kompromisna formula, te što se u zadnji čas i Brazil postavio na nepopustljivo stanovište. Da se spasi Liga Naroda od teškog udara, koji joj je pripremio, Švedska, Čehoslovačka i Belgija stavile su u zadnji čas na raspoloženje svoja mjesta u Savjetu. Jedno od tih mjesta imalo se dati Poljskoj i tako je ona mogla učiti za jesen, prije nego li se sve kompromitiraju.

Najveću krivicu za neuspjeh osi Njemačka. Njezini su delegati pokazali, da im je mnogo više stalo do nacionalističkog raspoloženja u zemlji nego do subline Lige Naroda. Shvatljivo je i naravno, što Njemačka hoće da popravi svoj politički položaj i da zadobije natrag barem znatan dio izgubljenog političke moći. A to je moguće jedino promjenom položaja određene broj mikrovnim ugovorima. Ali jednako je shvatljivo i naravno, da je saveznici, koji su sa tolikim žrtvama izvojevali prošir rat, osiguravaju postignute prednosti, i ne dozvole brzo i jako političko ojačanje pobjedjenog neprijatelja, koji i svuviše jasno pokazuje, da se ne bi mnogo začao da zagazi u novo krivolivlje, kad bi samo imao izgleda u uspjeh. U ovom je jezera sukoba u Zenevi, jer saveznici dozvoljavaju Njemačkoj ojačanje njezina položaja, ali uvijek u stanovitim granicama, stavivši istoj protutežu u svakom pogledu istoj stepu. I ovog puta, u očekivanju da će Njemačka u Ligi Naroda poduzeti korake, kako da popravi granice na račun Poljske,

ugovora. Sigurno je, da će Stresemann i Luther morati izdržati buru, koja će ipak biti više prividna nego istinska jer Stresemann i Luther u suštini idu za istim političkim ciljem kao i nacionalisti, samo zaobilaznim putevima, što su najbolje pokazali sada u Zenevi.

OSUĐENI MADJARSKI FALSIFIKATORI

Ovih dana završena je pred haaskim sudom u Holandiji rasprava protiv tamo pohapšenih madjarskih falsifikatora, koji su uhvaćeni na holandskom teritoriju sa lažnim francuskim hiljadarkama i zato i sudjeni, iako strani državljanji, pred holandskim sudom po tamošnjim zakonima. Osuđeni su: Aristid Jankovics na tri godine robije, a ostala dvojica na po dvije godine robije. Državni odvjetnik je uložio priziv protiv preblago dosuđene kazne, dok su se osuđeni zadovoljili presudom po savjetu svojih branitelja, jer je to zaista najmanja moguća kazna po zakonu.

U Madjarskoj su također nakon dovršene istrage falsifikatori predani sudu, ali je pobudio senzaciju što je biskup Zadrave pušten na slobodu, jer ga senat ne smatra krivim. Kako se tvrdi, on će se povući u neki samostan, a potom će kao misionar otputovati u Afriku.

RUSIJA

U Moskvi je na jednom radničkom kongresu govorio Trocki o vanjskoj politici Rusije. On je dokazivao, kako nastupa borba između Azije i Evrope. Na čelu je Evrope Engleska, dok je uz Aziju i Rusija a neizravno i Amerika. Trocki proglašava katastrofu svih evropskih velikih vlasti.

GRČKA

Grčki diktator Pangalos došao je na misao, da bi najbolje bilo, da on postane predsjednik grčke republike, ali onakve kakve je sjevero-američka Unija, u kojoj predsjednik ima vrlo široke ovlasti. Zato Pangalos predlaže novi ustav Grčke, a za nj bi se glasovalo u svibnju tako, da bi izbor Pangalosa za predsjednika ujedno bio i glasovanje za novi ustav.

RUMUNSKA

Bratianova liberalna vlada nalazi se po svim znacima u agoniji. Ona se grčevito nastoji da sebi osigura vodstvo izbora, koji će biti nakskoro, pomoću promjene izbornog reda, po kojem bi relativno najjača stranka dobila dvije trećine mandata, kao što je to u Italiji. Međutim jedan od velikih razloga, što su liberali na vlasti jest, taj, što opozicijske stranke nijesu sporazumne u programu, po kojem bi one vladale. Seljačka stranka energično zahtijeva, da buduća koalicijska vlada riješi nedjelu ostalim i bespravno pitanje, i da se uredi redovi odnosa s Rusijom. Nacionalistička stranka nije tome sklona, a potkrovo dvor ne može pristati na takvu politiku. Značajno je da je rumunjski kralj nedavno brojavo pozvao k sebi vođu seljačke stranke dra. Lupu. To je znak, da se kralj ozbiljno bavi mišlju promjene režima.

Domae novosti

Jugoslovenski ministar inostranih djela na prolaz kroz Trst.

Prošlog ponedjeljka prošao je kroz Trst jugoslovenski ministar inostranih djela, g. dr. Momčilo Ninčić, koji se vratio iz Pariza u Beograd. Na putovanju su ga pratili njegova gospodja sa dvjema kćerkama, njegov lični tajnik g. Vukčević, savjetnik Antić i urednik beogradske «Politike» g. Andra Milosavljević.

Na tršćanskoj je stanici g. ministar istupio iz vlaka te primio pozdrave sa strane ovdješnjeg jugoslovenskog Generalnog konzula g. Dušana Stepanovića, vicekonzula g. Smiljanovića, tršćanskog kvestora i drugih ličnosti.

G. ministar je vrlo ljubazno primio novinare, ali glede svojeg rada u Rimu, Parizu i Zenevi bio 'posve rezerviran.

† Jovanka ud. Janković.

U ponedjeljak, dne 22. o. mj. preminula je u 98. godini života u Trstu gospodja Jovanka Janković, majka i baba jedne velike i ugledne obitelji ovdješnje jugoslovenske kolonije. Pogreb pokojnice obavio se jučer. Bio je upravo impozantan. Osobito su nam upali u oči mnogobrojni vijenci, među kojima i vijnac jugoslovenskog Generalnog konzulata sa jugoslovenskom trobojnicom. Učvijenjoj porodici naše iskreno suučesće!

Doseljnička straža Sjedinjenik država.

Jedan od glavnih događaja u doseljničkoj službi u proštoj fiskalnoj godini bio je ustanovljenje nove doseljničke straže na kopnenoj granici Sjedinjenih Država, tako zvane «land border patrol». Za njezino uzdržavanje Kongres je odobrio jedan milijun dolara. Pogranična straža nazivlje kanadsku i meksikansku granicu i priječi krijumčarenje protuzakonitih doseljenika. Prema izvještaju tajnika za rad, pogranična straža je lani odvrtila, a da ih nije aretirala, 14.669 osoba, koje su htjele da se protuzakonito ušuljaju u teritorij Sjedinjenih Država, i privela je 13.550 osoba lokalnim doselje-

ničkim inspektorima u svrhu daljnje istrage. Na temelju naloga straža je aretirala 2718 nezemaca i uhvatila 325 lica, koja se bave krijumčarenjem doseljenika i 4.639 prokrijumčarenih nezemaca. Kroz godinu dana straža je pregledala preko sto tisuća osobnih i teretnih vlakova i ispitala preko milijun i po putnika. Ustavila je i pregledala preko sto tisuća automobila i preko 30.000 ladja i drugih vozila. Osim doseljničke službe u pravom smislu riječi, pogranična straža je pomagala i carinarskim, poreznim i prohibicijskim činovnicima.

Svega po malo

U smrt radi četiri koca.

U selu Novoselci poginuo je ovih dana Jure Čurić radi jedne sitnice tako, da se čovjek čudi, kako je taj ljudski život postao malo vrijedan. Jure se je vraćao iz Bos. Dubice svojoj kući, a kad je prolazio mimo kuće Peje Čurića, vidj ovsoga, kako nešto radi pred kućom. Nazove mu Boga, ali ne prošilječi svoj put, već se zaustavi i zapita Peju, zašto mu je iz ograde izvadio tri kolca i četvrtog sjekirom sasjekao. Pejo mu na to odvrta, da mu je drago bilo. Nekei zao duh Juri nije dao mira, te je izazvao Peju da mu prijeđe pa da će obračunati. Pejo nije bio lijen, te uzeo sjekirom i tako oboružan pošao prema Juri. Ovak nije računao, da će se Pejo oboružati, pak je sad uvidio opasnost, koja mu prijela. Za to povike: «Uđri me brate Pejo kud hoćeš, nemoj mepo praviti u držeći da ga ne će smrtno ozlijediti, ako ga udari bilo gdje po tijelu, samo je hojao udarca po glavi. Pejo mu je učinio po volji te ga nije udario po glavi, ali zato nemilosrdno posijete ostricom sjekire po trbuhu tako, da se Jure srušio nesviješten na zemlju. Kroz pet časaka bio je već mrtav.

Mirosavljevo evanđelje.

Čuveno Mirosavljevo evanđelje, jedno od najstarijih spomenika srpske rodoljubne kulture, nakon je više od 10 godina, što je čuveno u glavnoj državnoj blagajni, pred posebnim povjerenstvom oštećeno, te je dopušteno profesor uvojslavu Štefanoviću, da ornamenta i inicijale iz evanđelja kopira. Nakon toga će isto biti ponovno zapečaćeno i spremjeno u tresore glavne državne blagajne. Ovo je evanđelje napisano oko godine 1198. za kneza Miroslava, brata Suvana Nemanje, a čuveno je u samostanu Hilandaru, u Svetog Gori. Kad je srpski kralj Aleksandar god. 1903. bio ubijen, nestalo je evanđelje netragom. Kad je 1915. godine srpska vojska bila na uznamu, pokazao je tadašnjem prijestolonasljedniku Aleksandru to evanđelje neki čovjek, koji ga je prijestolonasljedniku i dao, a on ga je dao na čuvanje u glavnu državnu blagajnu, u kojoj je dosada i bilo.

Umoreni, za kojega se poslije šesnaest godina konstatiralo, da nije mrtav.

Javljaju iz Madrida, da je u selu Taranca pronadjen neki pastir, čije nenadano iščeznuće godine 1910. iz Osavege prouzrokovalo je osudu dvaju pastira na šesnaest godina teške tamične. Sud je bio mišljenja, da su ova dvojica umorili nestalog pastira. Pastir se bio jednostavno preselio iz jednog sela u drugo. Oba navino osuđena hit će odmah pušteni na slobodu i rehabilitirani. Oni su međutim skoro potpuno izvršili svoju kaznu.

Otklanja ocvu milijuna da može i nadalje ostati slobodan cigankom.

Romanički temperament i čežnja za slobodnim životom nagnalo je lijepu dvadesetogodišnju keer jednog milijunera iz Munkacsja, malog grada u Karpatima, da otkloni udobnosti, što joj je pružilo hogastvo ostavljeno od oca. Nedjeljka Stegemann bila je sedamnaestogodišnja djevojka, kada su je neki cigani oveli. Ona je s njima putovala kroz mnoge krajeve zavolivši najprije slobodni život, a zatim crnog mladog ciganina. Godine 1923. prolašeci slučajno kroz Munkacs, djevojka je prepoznata po roditeljima, ali nekoliko mjeseci proživivši u obitelji, kući pobjegne ponovno ciganima, koji su se nalazili preko granice. Ona se ovih dana ponovno povratila u Munkacs, a u njoj je intervencijom policija, da umiri pučanstvo, koje je htjelo, da navali na ciganske šatore — bile su beskorisne: lijepla ciganka je odgovorila, da otklanja zauvijek pravo na očevu nasljedstvo, jer ništa na svijetu ne može da nadoknadi čar ciganskog života.

Čudnovati testamenat jedne stare djevojke

Iz Turina javljaju, da je u svojoj testamnat unijela odredbe o tome, kako treba da bude sahranjena. Ona su veoma čudnovate odredbe. Stara djevojka, bez sumnje zaslijepljena značajnim otpokapivanjima u životu, o kojima je toliko govoreno posljednjih godina, tražila je, da ju njeni nasljednici odmah pošilje njene smrti obuku u jednu crnu haljinu od svile, haljinu, koja je naročito za to napravljena po mjeri. Mrtvački sanduk mora da bude od prave orahovine i prostran. Pokraj ličine moraju da se stave svi nakiti pokojnice kao i izvjesna količina novca. Naposljetku, «na doseg njene ruke» dobra staklica je željna da ima nekoliko butelja najboljeg vina, čaše, tobaca, pečenog pileta, raznih slatkiša, čokolade, tanjura nekoliko servijeta

Sjekirom ubio sina.

U selu Velika Ves, nedaleko Krapine, dogodilo se ovih dana strašan zločin. Nikola Sinković je prije dugi niz godina oženio ženu dobre kuće, s kojom je živio u dobru i u sreći, te je s njom imao i oviš peroda. Sin Stjepan podrastao, u gospodarstvenijim godinama pomagao u gospodstvu, te skoro vodio glavnu brigu oko kuće.

Medjutim ovoj obitelji umre ženska glava. Poslije ovog tužnog gubitka, kućedomaćin Nikola Sinković podade se pijanstvu i raspućstvu. Poslije smrti svoje žene živio je u divljem braku.

Zbog toga je između nove žene i sina Stjepana dolazilo često do sukoba, a uslijed ovog i do rjeckanja te svadje između oca i sina. Sukobi su se u porodici često dešavali, što je bez sumnje ogorčavalo život svoj trojci.

Sin Stjepan je tako posljednjih dana ponovo došao u sukob sa ocem, prigovarajući mu zbog priležnice, pijanstva i raspućstva. Otac nije nikako mogao progutati, i nu sin toliko prigovara u njegovoj kući, i zbog toga se riješi, da počini zločin, da bi se tako riješio nepoćudnog sina.

Tako jedne noći Nikola ode tobože da spava. Sin mu Stjepan takodjer legne i zaspi, a kad se otac uvjerio da mu sin spava, spi, a kad se otac okrenuo u ostricom uzme sjekirom, približi se krevetu u ostricom ove zamane po glavi nesretnog sina, koji omdah izdahne. Iste noći nastane uzbuza. Seljaci dođu krak i zapomagane prilježnice Nikoline, sjati se selo i pojedinci uhvate Nikolu i predadu ga žandarima.

15-godišnji majkoubojica.

U Regio Calabria u Italiji dogodila se strašna drama. Petnaestogodišnje dijete, Dominik Anastasi dočekao je majku kad je izlazila iz crkve, navaliu na nju i izbio je nekoliko puta nožem. Ona je omdah izdahnu. Dijete se prijavilo policiji i izjavilo, da je osvetilo svoga oca. Majka nije bila vjerna ocu, koji od više godina živi u Americi i nije htio da se vrati u domovinu upravo radi nje. To je dijete tako ogorčilo, da je odlučilo da osveti očevu čast.

Rat muhama.

«Bojadjšite kuhinje u svjetlo-plavoj boji!» Tako savjetuje dr. Negos u reviji «Zdravlje i higijena u obitelji, jer je ta boja bolja od bijele u obitelji. Dva francuska prirodoslovca konstatirala su da muhlice hojadisale svoje kuhinje u mnogobrojne nedavno je u Argentini izdan zakon koji hojadisale maslaca i sira, da u plavoj boji imaju hojadisati sve prostorije u kojim se radi sa mlijekom.

Šala i razbliriga

Plovčan je na selu spovida dca. Na rašteje je došao i mali Perić i počeo je povitdati, ča je u učinjia, koliko nidri grozja i smokav ukreja, koliko munještina petá i sve tako.

Kad je povidava sve ča je zna, zapita ga je još plovčan: «Drugó, mali, ne znaš ništ?»

«Zna; ma tega ne ču povidati ni Van ni nenom!»

«Ča ne znaš, da na spovidu moraš reči sve. Šu, reci i to, da te morem odrisiti.»

«Benj, kad mora biti, reči ču Van i to, ma mi morate ubečati, da ne čete nenom, nenom tega reči.»

«Budi tako siguran,» ga je mirija plovčan. «Uno ča je čujen na spovidu, ne smim ni kad nenou reči. Ča vas nisam toliko hoti vadjita to i na duntrim!». Donke povidaj!»

«Dobro, ma bogotoj, da komu rečete: ja znan jenu gnjizdu svrak na kaciji u Rimolinah...»

Plovčan ga ni stija sad vaditi, prike je bilo još čuda druge dice, ma iz toga je najbolje vidija, kako slabu pouku daju materje svojji dici u virskih stvari. I zato je valje drugu nedilju održa z oltara starijin vanu propovid, kako neka rastumače dici ča je to grih, zašto se gre na spovid i kako valja da se spovidaju.

«Da mi se drugo ne zgoda, kako sad niki dan, di mi je jedan mali, kad san ga na spovidu pita, ča još zna, odgovorija, da zna još jenu gnjizdu svrak...»

Mali Perić je bija u crkvi i kad je čuja, ča to plovčan povidá, zavika je na glas, lipo plačući od jada.

«Ča nis ja valje reka, da čete bi povidati. Joh je meni, brižne moje svrake, sad hi sve selo zna...»

Se razumi, da se je sva crikva počela smijati kako munjena.

Depis Uprave.

Molimo onog našeg preplatnika iz Rovinja, koji nam je je pisao 15. ov. mj., da nam se ponovno javi uz oznaku imena, jer na primljenoj dopisnici nijesmo mogli razabrati koji piše.

B e r s e č 82. Uredjeno kako ste nam pisali. Anton Sazanjić C r e s. Preplatu smo primili.

Izdavač, direktor i odgovorni urednik: IVAN STARI Tiskar: TISKARA «EDINOST» U TRSTU

POZIV na glavnu skupštinu Veprinačkog društva za štednja i zajmove koja će se održavati dne 11. aprila 1926. u 10 sati prije podne u kući br. 1.

- DNEVNI RED: 1. Čitanje zapisnika posljednje glavne skupštine; 2. Izvješće upravnog i nadzornog odbora; 3. Čitanje izvješća revizora Zadruga; 4. Zaključak glede uporabe čistog dobitka; 5. Izbor upravnog, nadzornog odbora i pomirbenog suda; 6. Slučajni predlozi. U Lovranu, dne 19. marta 1926. RAVNATELJSTVO.

POZIV na XXII. glavnu skupštinu Lovranskog društva za štednja i zajmove registr. zdruza na ograničeno jamčenje koja će se održavati dne 28. marča tek. god. u 16 sati, u kući gosp. Ivana Blagara u Veprincu.

- DNEVNI RED: 1.) Čitanje zapisnika prošlogod. glavne skupštine; 2.) Izvješće upravnog odbora o djelovanju zadruga u god. 1925.; 3.) Izvješće nadzornog odbora o računu za god. 1925.; 4.) Čitanje revizijskog izvješća; 5.) Odboreenje zaključnog računa za god. 1925.; 6.) Izbor upravnog i nadzornog odbora, te pomirbenog suda; 7.) Slučajnosti. U Veprincu, dne 16.3. 1926. ODOB.

O p a s k a : U slučaju, da ne bude dostatan broj prisutnih članova u gori označeno doba, glavna će se skupština održavati isti dan p sata kasnije, bez obzira na broj prisutnih članova u smislu § 50. društvenih pravila i § 32. zadr. zakona.

PRODAJE SE MALENI POSJED sa jednokatnom kućom u neposrednoj blizini Pazina. Kuća se nalazi na cesti, što vodi prema Učki. — Potanje obavijesti prede Mihajlo Banko - Pazin (Istra).

KRUNE plaća po 2* - L ALOJZIJ POWH, Piazza Garibaldi 2 prvi kat Pazite na naslov! Pazite na naslov!

ZUBAR Med. U. dr. D. Sardoč specijalist za ustne in zubne bolesti perfekcionisan na bečkoj klinici ordinira u TRSTU od 9-12 i od 15-19 Trst, Via M. R. Imbriani 16. I. (prije Via S. Giovanni)

Trgovina koža i raznih postolarskih potrepština FRAN CINK CAMPO BELVEDERE br. 1 drži u svom skladištu svake vrsti in tu struku zasjecajuće robe uz najnižu dnevnu cijenu. Podvorbá brza i točna. Podvorbá brza i točna.

Ziato, srebro, krune, platin i umjetne zubove kupače Zlatario ALBERT POWH Trst, Via Mazzini 46